

ACC. N:R M. 16706:1-7.

Landskap: Skåne Upptecknare: Anna Klähl, Ystad
Härad: Järrestad i Tingsstad Berättare: " " "
Socken: Stiby o. Tranis Berättarens yrke: f. d. läroamma
Uppteckningsår: 1966 Född år 1881 i Tranis

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Skreddare, sömmerskor och konfektion. s. 1-7. LMF 131

Skriv endast på denna sida.

LMF 131

Handskrivna skrifter

I Lliby församling bodde en skräddare, som hette
Henrik Eriksson som antades i girderna. Han
arbetade till omkring 1915. Han bodde i Lliby by
utdelas intill skolan. De största girderna i Lliby
samt ett par girdar i Vinestad (Tomte församling)
var hans verksamhetsområde. Han arbetade emellan

Vanligen hämtades han på måndagsmorgnarna och var
hela veckan på samma ställe. Familjerna var rätt stora,
så det var rätt många pojkar som skulle ha nya
kläder särskilt till jul, även husbönderna skulle ha
något nytt. Höst och vår hade han mycket arbete.

Under 1870, 80 sydde han även till kvinnorna.
Han brändade ett par en gird, där det var 4 delar.
sydde han deras blöningar och kappor.

På mellantiderna arbetade han tvätta. Där var
det mest till pojkar. Till examen och konfirmation
i April hade han mycket arbete tvätta.

5/12-66

Mat och husvaror bestods alltid i gjerdarna. Middagarna intogs gemensamt med alla på gården. Var det ej riktigt vinder brukade han gå hem på kvällarna. I annat fall låg han i ett litet rum på gården. Arbetsplacerna var i dagligstugan.

Han hade sin handsynskär, pressjärn, linjal och syring med sig. Framsynskärvar var inte vanliga i hemmen på senare delen av 1800-talet.

- Tyget var mest hemvävt, redden tog med brenselstugan till värp och ullgen till inslag, stundom pressat och stampat (stampvareken). Veduret, betyller särskilt brukt, till rockor åt männen och kjolar åt kvinnorna. Hemvävt sydde plaggerna färdiga. Särskilt korapphål sydde hon särskilt jina.

Material bestodas av arbetsgäverna. Modeljournet såg jag aldrig att han hade. Tydigen blev modellerna den vanliga. Ibland linades ett plagg som var sytt av någon skreddare i staden och som köptes.

Arbetsmetoden var som van, mätning till hämning på
och grävning.

Arbetsdagen var rätt lång. Arbetet på gården började
jag tidigt, så kl 7 var skräddaren i arbete och höll
jag till 6 på kvällen ibland senare. På kvällen var
en hänglampa mitt i rummet. Hemma hade Henrik
en hänglampa över sitt arbetsbord. Arbetstiden
var ej stor men in nature blev det alltid, en del
mjölk, potatis bröd och kött.

1901 fick en sömnare 4:50 för en klänning i sylva.
för skräddaren blev det ej mycket mer.

Skräddaren var väl avredd och ofta bjöden med
jag kallas, alltid till gårdarna där han arbetade.

De skräddare, jag känner hade ej några förbrända
uppdrag, det var många i de stora gårdarna som
innehade dessa.

Ufket ansågs vara rätt bra ungefär som andra hand-
verk. Utbildningen skedde hos en äldre skräddare.

Lärningarna kom från olika samhällsgrupper. Ofta var det några som ej verkade med häst arbete, var kallt eller hade något lyft. I Stiby, en skräddare som var förtomad i båda benen och tog sig fram på kryckor. Han arbetade alltid hemma, hade flera grävlar omkring 1900.

I Tranas fanns 1890 ett par riktiga skräddareverksstäder. Nilsson hade ej elen, men husen och benen arbetade alla i verksstaden.

Jakobsons verkstad var samtidigt i sjöns by. Helt modern rörelse, riktig finskräddare. Arbetade visserligen under året i Köpenhamn och kom sen till landet och med nya idéer. Handarbeten var burskap och storbänder i en stor omfattning. Högledningsdräkten och finare kostymen var det mesta arbetat.

Jensen var burskap och ledde arbetet till sin död för 10 år sedan, nu nedlagd.

Både dessa skräddare hade högt anseende och var mycket med i ungdomsklubben. Kommer från arbetarklassen.

Fjör artilades skräddaren mycket men än nu.

Omkring 1920 bjöd man höga färdiga kläder
Fint till pojkarne och sedan äldas och så. I staderna
kunde de höga billiga vardagskläder.

I Göteborg fanns till för 5 år sedan en skräddare som
var mycket skicklig att stoppa och lagga hem-
kostymen men nu är han borta, så ingen skräddare
fanns. 1905 var det 4.

Likadant är det i Tranas, när jag var barn var där
5 st som artilade. Jag minns dem mycket väl.

Sömmestruer

I Tranas har det funnit sömmestruer så långt till
baka jag minns. De flesta var ogifta, dottern till
hantverkaren. Alla hade mycket arbete med sömnad.

Kvinnorna var kvinnor och barn. Pjåkkläder till 3-5 år.

Om tiden räcker till kunde lagning och hämsömnad
finnas. I en Tranas Jordlov rykte utskutande häms-
ömnad. Hämsömnades minns jag i: Tranas eller Göteborg.

Sömmerska anlitas nästan lika mycket som förr.

I Traneås finns ett par fortfarande och i Sliby 3 st alla
har fullt upp med arbete.

Familjmedlemmarnas klädsinnad.

Det var inte ofta man själv sydde sina kläder.

Den mesta klädsinnad: skjorter, linne, förkläden syddes
av husmor, även smickarnas kläder. Riktiga mans-
kläder syddes av skräddaren. En duktig tjänsteflicka
kunde nog sy en kjol men mest blev sömmerskan
anlita. Ull ingick ofta i linnen och blev väst och
spunnit av någon släkting. Bomullstyg köptes i affären
lika så tid. Skuspunnit linnen användes till linsin-
nad. Allt syddes för hand, även stora plagg. Tyga
skinn hade endast sömmerska ett fåtal andra.

1905 köpte far en symaskin hos Lingens i Ystad.

Många män voro riktigt duktiga att sticka och
slappa stumpor även laga och sy i korragen. Det
ansågs vara bra att kunna när de skulle ha plats

Det har skett rätt stora förändringar på 80 år. Alla strumpor, vantar och tröjor m.m. stikades för hand. Ingen höjde färdiga strumpor eller vantar. Inledning om hem stickmaskiner i bruk. I varje by höjde en kvinna en maskin och kunde genom sitt arbete försörja sig. Förtjänsten var ej stor, 75 öre för ett par strumpor.

Konfektion. I början på 1900-talet höjdes klappar färdiga. Fört syddes de av sömmarna. Färdiga klänningar blev mer efterfrågade efter 1918, de användes ej så här som hemsydda, dåliga sömmar. Det blev mest tjänstefolk som höjde färdigt när de kom till staden. Nu höjer alla socialgrupper konfektionskläder.

Många ungdomar fick en katalog över konfektionsvaror och tog upp order hos vännen och behålls utskrivna sedan genom posten. Lite förtjänst blev det